

K problematice velení a řízení

(Názor k článku plk. Ing. Vladimíra Karaffy, CSc., uveřejněnému ve VR č. 1/95.)

V současné době, tedy po zpracování návrhů *Operačního předpisu a Polního řádu pozemního vojska* a připomínkovém řízení k nim, se rozvíjí poměrně široká diskuse o problematice velení a řízení. Jistě je to přínosem a posune tuto jednoznačně prioritní oblast v celé činnosti vojsk na vyšší kvalitativní úroveň, což je jistě jejím vlastním smyslem.

Článek se mi líbí a chtěl bych touto cestou vyjádřit autorovi uznání za stručný a srozumitelný obsah. Současně mám některé, a je možno říci zásadní výhrady k statí „Metodika činnosti velitele a štábu“.

Za prvé si myslím, že autor nezdůvodněně zaměnil metodiku činnosti za algoritmus práce velitele a štábu, respektive za jeho některé uzlové body. Ale to není to podstatné, neboť chci prezentovat svůj názor na oblast rozhodnutí a organizaci součinnosti.

Pokud by se realizovalo, jak autor uvádí v předposledním odstavci na str. 84: „...vyhlášovat rozhodnutí s využitím mapy a operačního rozkazu,“ pak vyhlášovat rozhodnutí postrádá svého smyslu, neboť rozhodnutí velitele je přece základem pro zpracování operačního (bojového) rozkazu a další řídicí operační (bojové) dokumentace.

Souhlasím s tím, že dřívější mapy rozhodnutí bývaly často zpracovány jen pro optický dojem kontrolních orgánů a že čím více barev a různých nákrešů tam bylo, tím byly tzv. „kvalitnější“, a že zpracování dalších bojových dokumentů bývalo druhořadou záležitostí. Při plném respektování požadavku, že rozkaz musí být stručný a nemá, anebo jen zcela výjimečně, určovat podřízeným, jak mají úkoly plnit, musí být rozkaz konkrétní, a to zejména časově a prostorově a uvádět i omezující podmínky v plnění úkolu. Tyto omezující podmínky, zejména ve formě vyhrazených prostorů v sestavě vševojskových svazků, vyplývající z prostorů, úkolů a činností dalších prvků operační bojové sestavy.

Rozhodnutí velitele je tedy podle mého názoru jak základem pro stanovení úkolů podřízeným formou rozkazu, tak i základem pro zpracování řídicí operační (bojové) dokumentace náčelníků druhů vojsk, služeb a samostatných složek.

Druhou připomínku mám k organizaci součinnosti. Mám za to, že autor opomenul zdůraznit dvě roviny provádění součinnosti:

- * První z nich je součinnost prováděná uvnitř štábu mezi jednotlivými náčelníky v průběhu přípravy záměru a rozhodnutí velitele a její závěry (výsledky) se musí odrážet (být zakotveny) v zpracované operační (bojové) dokumentaci.

- * Druhou rovinu tvoří součinnost mezi jednotlivými prvky operační (bojové) sestavy, tedy mezi vykonavateli uložených úkolů. Na základě dostupných poznatků z činnosti vyspělých armád je pravděpodobné, že druhá rovina provádění součinnosti z procesu přípravy operace (boje) postupně vymizí. Ale to je odvislé od konkrétních možností komunikace mezi nadřízenými a podřízenými veliteli a štáby, tedy od možností techniky zabezpečující velení a řízení.

Jistě by se nechalo o dané problematice psát šířeji, ale z důvodů úspory místa jen ještě jednu připomínku - a to obecnou. Abychom mohli společně a jednoznačně komunikovat a také souhlasně chápat a konat, potřebujeme společný pojmový aparát. Bohužel dnes není, a tak často stejný problém chápeme různě.

Svůj příspěvek bych chtěl zakončit velice potřebným požadavkem na urychlené vytvoření - byť prozatímní - jednotné názvoslovné terminologie nebo alespoň výkladového slovníku.

Vládou schválený plán transformace stanovuje na konec letošního roku mít 65 000 vojáků a 27 000 občanských zaměstnanců. Z toho 30 - 32 000 má být vojáků základní služby a zbytek vojáků z povolání. U vojáků z povolání se nepředpokládá v zásadě prudší změna struktury, kterou vojáci mají. Ze 31 000 vojáků z povolání je 21 000 důstojníků a zbytek jsou praporčíci a poddůstojníci. Cílový stav je změnit tuto záležitost tak, aby důstojníků bylo 10 - 12 000, a zbytek aby byl sbor poddůstojníků a praporčíků. Toho nelze dosáhnout rychle. Nejvíce máme majorů a podplukovníků, těch je asi po 5 000, zatímco kapitánů máme jen 3 500. Každý ví, že změna této struktury je otázkou více let a že je zapotřebí nejvíce „nízkých hodnot“ a nízkých velitelů - velitelů čet a rot.

*ministr obrany RNDr. Vilém Holáň
na jednání BBV Parlamentu ČR 30. 3. 1995*